

- Zpráva expertního týmu z prošetření kauzy týraného chlapce z Brna
- Připravované legislativní změny v oblasti systému péče o ohrožené děti
- Národní iniciativa Právo na dětství

ZPRÁVA EXPERTNÍHO TÝMU Z PROŠETŘENÍ KAUKY TÝRANÉHO CHLAPCE Z BRNA

V případě dlouhodobě týraného chlapce Dominika je závažný zejména fakt, že systém nedokázal zajistit ochranu dítěte. Šlo o rodinu vykazující dlouhodobě řadu rizikových faktorů, oba rodiče navíc byli již v roce 2000 odsouzeni za týrání svěřené osoby. „Rozhodl jsem se proto ustavit velmi úzký expertní tým složený z odborníků na sociální práci, právo, psychologii a pediatrii. Tento tým prostudoval kompletní spisovou dokumentaci a provedl rozhovory s vybranými osobami v Brně,“ říká ministr práce a sociálních věcí Jaromír Drábek. Expertní tým se zabýval nejen postupy orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případě Dominika D. a jeho rodiny, ale i otázkami fungování systému péče o ohrožené děti v České republice, přenosu informací mezi jednotlivými subjekty, odbornosti sociálních pracovníků a pracovníků a jejich vyčerpání, způsobem metodického vedení a kontrolními mechanismy.

Expertní tým došel k následujícím zjištěním:

- po celou dobu k dispozici řada informací různé kvality a od různých subjektů
- rodina nebyla nikdy vyhodnocena příslušnými orgány jako riziková, přestože se v ní nahromadila celá řada rizikových faktorů
- systémový nedostatek lze pokládat i oddělení systému sociální a zdravotní péče, které brání včasnému předávání zásadních informací o zdravotním stavu, sociální pracovníci mají omezenou možnost ověřit si údaje o zdravotním stavu dítěte
- další ze standardních chyb rozšířených v praxi orgánů sociálně právní ochrany v celé zemi, která se výrazně podepsala i na tomto případě, je přílišné spoléhání na to, že věc se „správně posoudí“ v rámci trestního řízení. V daném případě byla trestní věc v roce 2009 odložena především proto, že sám Dominik či jeho sourozenci týrání popřeli
- po nástupu jiné sociální pracovníce došlo k úplnému zastavení přímé práce s rodinou. Od 24. 10. 2008 do 15. 3. 2010 neproběhla žádná návštěva v rodině.
- na vzniku situace se podepsalo jistě i to, že v Brně (ani jinde v republice) neexistuje dostatečná síť terénních terapeutických služeb pro rodiny

„Jde o konkrétní lidský příběh, tragický lidský příběh, který velmi silně poukazuje na nutnost provedení systémových změn. Výstupem činnosti týmu je proto řada doporučení, které neprodleně promítneme do připravovaných legislativních úprav a metodického vedení,“ říká ministr práce. Ministerstvo práce a sociálních věcí v nejbližší době předloží do vlády novelu zákona o sociálně-právní ochraně dětí, která významně upraví činnost orgánů sociálně-právní ochrany dětí.

Expertní tým doporučil:

- Přijmout neprodleně zákonnou úpravu zakotvující vyhodnocení situace dítěte a rodiny, vytvořit potřebné metodiky a proškolit v těchto dovednostech všechny sociální pracovníky
- Stanovit závazné postupy práce pro sociálně-právní ochrany dětí, které se zaměří na včasnost řešení
- Vytvořit efektivní systém předávání informací mezi všemi subjekty, které přicházejí do styku s dítětem a orgány sociálně-právní ochrany dětí
- Vytvořit podmínky pro vznik a fungování služeb pro přímou práci v rodinách, zejména služeb zaměřených na trénink a posilování rodičovských kompetencí
- Provést celkovou koncepční změnu systému péče o ohrožené děti, zejména s ohledem na přístupy k dítěti

PŘIPRAVOVANÉ LEGISLATIVNÍ A KONCEPČNÍ ZMĚNY V OBLASTI SYSTÉMU PÉČE O OHROŽENÉ DĚTI

Česká republika mj. také včera (31. 5. 2011) obhajovala v Ženevě před Výborem OSN pro práva dítěte, jakým způsobem jsou v České republice dodržována práva dětí. Hlavní problémy současného systému jsou známy:

Česká republika má **vysoký počet dětí umístěných do institucionální výchovy**, přestože jsou dlouhodobě známy negativní důsledky tohoto typu péče na vývoj dítěte (zejména u velmi malých dětí).

V systému panuje **značná rezortní roztržitost**, část služeb pro ohrožené děti a rodiny je v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí, pobytová zařízení spadají do oblasti školství a zdravotnictví. Jejich zřizovateli jsou ministerstva, kraje, obce, neziskové organizace.

Z hlediska využívání zdrojů je systém jednoznačně **nastaven na řešení následků**. Celkový objem finančních prostředků v systému je 6,7 mld. Kč, více než polovina je směřována do nejnákladnějšího typu péče – ústavní výchovy. Síť služeb zaměřených na prevenci, práci s rodinami atd. je velmi slabá.

Na všechny tyto podněty Ministerstvo práce a sociálních věcí aktivně reaguje. Připravili jsme rozsáhlou novelu zákona o sociálně právní ochraně dětí, která bude v nejbližší době předložena do vlády, tak aby vstoupila v účinnost v příštím roce.

Novela si klade tyto cíle:

- Nastavení podmínek pro vytvoření sítě služeb pro práci v rodinách
- Stanovení závazných postupů pro činnost orgánů sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) a dalších účastníků systému
- Rozvoj náhradní rodinné péče, zvýšení podpory pěstounské péče, hmotné zajištění pěstounské péče na přechodnou dobu, změna způsobu příprav pěstounů, vytváření podmínek pro zřízení podpůrných a odlehčovacích služeb pro nové i stávající pěstounské rodiny

- Zavedení standardů kvality práce a nastavení minimálních rámců činnosti pro všechny subjekty v systému

Systém péče o děti je však mezirezortní záležitostí. Z tohoto důvodu se MPSV aktivně zapojuje i do přípravy právních norem, které vznikají v ostatních rezortech. Reforma však musí být systémová. Vzhledem k tomu, že přesahuje do mnoha dalších oblastí, předložíme v nejbližších měsících do vlády Národní strategii péče o ohrožené děti.

NÁRODNÍ INICIATIVA PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Problematika péče o ohrožené děti představuje závažný společenský problém. Proto je naším zájmem obrátit k němu pozornost celé veřejnosti. Můžeme přijímat různé zákony, nastavovat systémy a kontrolní mechanismy, ale pokud bude tato problematika na okraji zájmu veřejnosti a celý systém se neocitne pod veřejnou kontrolou, budeme se i nadále potýkat s podobnými případy, jako byl prezentován v úvodu této tiskové konference.

Národní iniciativa Právo na dětství je výrazem těchto skutečností:

1. Děti mají právo na ochranu před událostmi, které negativně ovlivňují jejich dětství, respektive, na jejichž základě se stávají předčasně dospělými
2. Povinnost zajistit toto právo má celá společnost, garantem je stát
3. Národní iniciativou Právo na dětství stát deklaruje, že si je této povinnosti vědom a bude jí realizovat, mimo jiné tím, že provede reformu systému péče o ohrožené děti.

Viktorie Plívová
vedoucí tiskového oddělení
a tisková mluvčí